

MỘT SỐ KIẾN NGHỊ VỀ QUI TRÌNH QUẢN LÝ ĐỀ TÀI KHOA HỌC CỦA TỔNG CỤC THỐNG KÊ

Phạm Hồng Vân
Viện Khoa học Thống kê

I. Những vấn đề chung

Những nội dung nghiên cứu khoa học của ngành Thống kê được xây dựng thành các đề tài khoa học, nhằm giải quyết về mặt cơ sở phương pháp luận thống kê để đạt mục tiêu cụ thể trong quá trình thực hiện công tác thống kê. Đề tài khoa học phải đạt trình độ về lý luận thống kê tiên tiến của thế giới, đồng thời đảm bảo cơ sở thực tiễn công tác thống kê Việt nam. Đề tài khoa học được phân thành các loại sau:

- Đề tài cấp Tổng cục là những đề tài có phạm vi nghiên cứu rộng, tính chất và nội dung nghiên cứu phức tạp giải quyết những vấn đề chung về phương pháp luận thống kê của ngành. Đề tài cấp Tổng cục được thực hiện theo phương thức tuyển chọn, do Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê phê duyệt trên cơ sở ý kiến tư vấn của Hội đồng tuyển chọn.

- Đề tài cấp cơ sở và hợp đồng nghiên cứu khoa học có phạm vi nghiên cứu hẹp giải quyết những vấn đề vướng mắc về chuyên môn nghiệp vụ trong quá

trình thực hiện nhiệm vụ thường xuyên của các Vụ nghiệp vụ. Đề tài cấp cơ sở và hợp đồng nghiên cứu khoa học được thực hiện theo phương thức giao trực tiếp, do Viện trưởng Viện Khoa học Thống kê phê duyệt trên cơ sở ý kiến tư vấn của Hội đồng khoa học Viện Khoa học Thống kê.

Mỗi đề tài khoa học do một cán bộ làm chủ nhiệm, có các thành viên tham gia nghiên cứu và có thư ký đề tài, đối với những đề tài cấp Tổng cục có thể có phó chủ nhiệm.

Thời gian thực hiện đề tài khoa học cấp Tổng cục từ 1 đến 2 năm tùy thuộc vào nội dung nghiên cứu, trường hợp đề tài cấp Tổng cục trọng điểm có thể được thực hiện đến 3 năm; đề tài cấp cơ sở, hợp đồng khoa học, thời gian thực hiện 1 năm.

Tiêu chuẩn của chủ nhiệm đề tài:

Chủ nhiệm đề tài khoa học là các cán bộ có trình độ đại học trở lên, có kinh nghiệm nghiên cứu và am hiểu sâu về lĩnh vực của đề tài, có khả năng tập hợp, chỉ

đạo cán bộ khoa học khác tham gia thực hiện đề tài. Mỗi cán bộ khoa học không đồng thời làm chủ nhiệm hai đề tài khoa học trong cùng một năm kế hoạch.

Nhiệm vụ của chủ nhiệm đề tài:

- Xây dựng phiếu đăng ký, bản thuyết minh đề tài khoa học, dự toán kinh phí chi tiết cho các nội dung công việc của đề tài, lập kế hoạch triển khai nghiên cứu. Phân công trách nhiệm cho các thành viên tham gia nghiên cứu và ký hợp đồng với các đơn vị và cá nhân thực hiện các nội dung của đề tài.

- Tổ chức triển khai thực hiện nhiệm vụ nghiên cứu theo đúng nội dung và tiến độ được giao

- Chấp hành nghiêm chỉnh chế độ báo cáo hàng quý về tiến độ triển khai nghiên cứu, chế độ chi tiêu tài chính và khi đề tài kết thúc phải có báo cáo kết quả nghiên cứu (1 bản đầy đủ và 1 bản tóm tắt) và các báo cáo chuyên đề đã ghi trong đề cương nghiên cứu cho cơ quan quản lý đề tài. Chủ nhiệm đề tài chịu toàn bộ trách nhiệm về kết quả thực hiện đề tài trước Hội đồng đánh giá nghiệm thu.

Quyền hạn của chủ nhiệm đề tài:

- Kiến nghị với thủ trưởng các đơn vị (Vụ, Viện) tạo điều kiện về quỹ thời gian để thực hiện đề tài, được trực tiếp tuyển chọn cán bộ trong và ngoài đơn vị làm thành viên tham gia nghiên cứu; được ký hợp đồng với các cơ quan hữu quan hoặc cá nhân để thực hiện một số nội dung của đề tài

- Yêu cầu các bộ phận chức năng (tài vụ, hành chính quản trị) cấp đủ kinh phí và

các điều kiện khác được duyệt theo dự toán chi tiết, phù hợp với tiến độ nghiên cứu của đề tài

- Sau khi hoàn thành nhiệm vụ nghiên cứu và hoàn chỉnh hồ sơ, yêu cầu thành lập Hội đồng đánh giá nghiệm thu và tổ chức đánh giá nghiệm thu kết quả nghiên cứu

- Sau khi đề tài được nghiệm thu, kiến nghị các cấp quản lý tạo điều kiện ứng dụng kết quả nghiên cứu

- Chủ nhiệm đề tài và các thành viên tham gia nghiên cứu được hưởng quyền tác giả theo luật định của nhà nước

II. Xây dựng kế hoạch nghiên cứu khoa học

Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê giao cho Viện Khoa học Thống kê có nhiệm vụ:

1. Hướng dẫn các đơn vị và cá nhân đề xuất các đề tài khoa học và nhận hồ sơ đăng ký tham dự xét chọn. Khi đề xuất các đề tài khoa học phải có bản đề cương tóm tắt về: sự cần thiết, mục tiêu nghiên cứu, nội dung nghiên cứu, sản phẩm đạt được, các bước tiến hành và dự toán kinh phí cho từng nội dung cụ thể.

2. Tổng hợp, bổ sung và hoàn thiện danh mục các đề tài nghiên cứu đưa vào kế hoạch năm trình lãnh đạo Tổng cục và Bộ Khoa học và công nghệ phê duyệt.

III. Tổ chức triển khai thực hiện

Sau khi nhận được thông báo của Bộ Khoa học và Công nghệ giao chỉ tiêu kế hoạch khoa học công nghệ cho Tổng cục Thống kê, Viện Khoa học Thống kê lập dự

kiến phân bổ kinh phí cho các hoạt động khoa học và công nghệ của Tổng cục: Nghiên cứu khoa học (cho từng đề tài cấp Tổng cục, chung cho các đề tài cấp cơ sở, triển khai thực tế và phối hợp với địa phương); thông tin khoa học thống kê (xuất bản tờ thông tin KHTK, chuyên san, tổng luận, tổng thuật, phổ biến thông tin, mua dịch tài liệu); đào tạo và hợp tác quốc tế v.v... trình lãnh đạo Tổng cục phê duyệt chính thức.

- Viện KHTK tổ chức hội nghị với các đơn vị trong Tổng cục, trong Viện để công bố Quyết định của Tổng cục trưởng TCTK về phân bổ kinh phí cho các nội dung hoạt động và phổ biến kế hoạch triển khai thực hiện

- Thành lập và tổ chức họp Hội đồng xét duyệt đề cương với các chủ nhiệm đề tài

Bản đề cương của đề tài khoa học phải đạt được các yêu cầu sau:

- Mục tiêu, nội dung nghiên cứu phải rõ ràng và sản phẩm dự kiến đạt được phải có tính khả thi, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ nghiên cứu đặt ra hoặc được giao

- Có ý nghĩa khoa học và thực tiễn đối với công tác thống kê, có hiệu quả kinh tế xã hội

- Thể hiện được tiềm lực nghiên cứu (cán bộ tham gia có năng lực nghiên cứu), có cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ nghiên cứu, có điều kiện tiếp nhận thông tin có liên quan đến nhiệm vụ nghiên cứu

- Dự toán kinh phí phù hợp với mục đích, nội dung, tiến độ nghiên cứu của đề tài

- Có địa chỉ áp dụng sau khi kết thúc đề tài.

Hội đồng xét duyệt đề cương và xác định chủ nhiệm đề tài do Lãnh đạo Tổng cục hoặc Lãnh đạo Viện KHTK ra quyết định thành lập

Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê ký quyết định thành lập Hội đồng xét duyệt đề cương và xác định chủ nhiệm các đề tài cấp tổng cục; Viện trưởng Viện Khoa học Thống kê ký quyết định thành lập Hội đồng xét duyệt đề cương và xác định chủ nhiệm các đề tài cấp cơ sở.

Yêu cầu đối với Hội đồng xét duyệt đề cương và xác định chủ nhiệm đề tài như sau:

- Các thành viên của Hội đồng phải là các cán bộ có trình độ đại học trở lên, có uy tín, có trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, am hiểu về lĩnh vực nghiên cứu

- Số thành viên của Hội đồng có từ 7-9 người trong đó 2 - 3 phản biện. Số thành viên phải có 2/3 có trình độ trên đại học (đối với đề tài cấp Tổng cục) và Hội đồng có 5 người, trong đó 2 phản biện và số thành viên phải có ít nhất 2 người có trình độ trên đại học (đối với đề tài cấp cơ sở)

- Hội đồng tuyển chọn chỉ tiến hành họp khi có mặt từ 2/3 số thành viên trở lên

- Kết quả xét duyệt phải được viết thành văn bản và có chữ ký của chủ tịch và thư ký Hội đồng. Khi bảo vệ đề tài, chủ nhiệm đề tài và các thành viên tham gia nghiên cứu đề tài không tham gia trong hội đồng đánh giá.

Căn cứ vào kết quả xét duyệt của Hội đồng, Viện Khoa học Thống kê lập danh mục đề tài trình lãnh đạo Tổng cục phê duyệt (đối với đề tài cấp Tổng cục), Viện trưởng Viện KHTK phê duyệt (đối với đề tài cấp cơ sở).

Khi các đề tài thực hiện xong thủ tục đăng ký, Viện KHTK chịu trách nhiệm hướng dẫn tổ chức triển khai thực hiện các đề tài, theo dõi kiểm tra giám sát tiến độ, nội dung và việc sử dụng kinh phí của đề tài. Kết thúc đề tài phải tiếp nhận kết quả nghiên cứu để chuẩn bị cho việc đánh giá nghiệm thu.

IV. Tổ chức đánh giá nghiệm thu kết quả nghiên cứu

Tất cả các đề tài khi kết thúc phải được đánh giá nghiệm thu theo qui định của Luật Khoa học và Công nghệ. Nghiệm thu sơ bộ và nghiệm thu chính thức đối với đề tài cấp Tổng cục. Nghiệm thu một lần đối với đề tài cấp cơ sở. Trước khi đưa ra nghiệm thu, hồ sơ của đề tài gồm:

- Báo cáo tổng kết toàn diện và báo cáo tóm tắt kết quả nghiên cứu của đề tài
- Báo cáo quyết toán kinh phí đề tài đã được cơ quan quản lý xác nhận
- Quyết định thành lập Hội đồng nghiệm thu đánh giá.

Hội đồng đánh giá nghiệm thu:

Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê ký quyết định thành lập Hội đồng đánh giá nghiệm thu đề tài cấp Tổng cục; Viện trưởng Viện KHTK ký quyết định thành lập Hội đồng đánh giá nghiệm thu đề tài cấp

cơ sở. Các Hội đồng được thành lập riêng cho mỗi đề tài và hết hiệu lực khi đã đánh giá nghiệm thu xong đề tài.

Hội đồng có từ 5-7 thành viên, trong đó phải có 2/3 số thành viên là cán bộ khoa học có trình độ trên đại học. Hội đồng có chủ tịch Hội đồng, thư ký Hội đồng, 2 uỷ viên phản biện. Chủ tịch Hội đồng phải là nhà khoa học am hiểu sâu sắc lĩnh vực nghiên cứu của đề tài. Chủ nhiệm đề tài và các cán bộ tham gia thực hiện đề tài không được tham gia Hội đồng đánh giá nghiệm thu.

Tổ chức đánh giá nghiệm thu:

Sau khi có quyết định Hội đồng đánh giá nghiệm thu đề tài, Viện KHTK phải tổ chức họp Hội đồng chậm nhất sau 45 ngày kể từ ngày ký Quyết định. Hội đồng chỉ tiến hành họp khi có mặt từ 2/3 số thành viên trở lên, trong đó có 2 phản biện (trong trường hợp 1 phản biện vắng phải gửi cho Hội đồng bản nhận xét đánh giá).

Hoàn thiện hồ sơ và đăng ký kết quả nghiên cứu:

Sau 10 ngày kể từ ngày họp Hội đồng đánh giá nghiệm thu, các đề tài phải hoàn thiện sản phẩm gửi cho Viện KHTK để hoàn tất các văn bản đăng ký với Bộ Khoa học và công nghệ. Hồ sơ nộp Bộ Khoa học và công nghệ gồm:

Báo cáo tổng kết toàn diện và báo cáo tóm tắt kết quả nghiên cứu

Biên bản họp Hội đồng đánh giá nghiệm thu

Phiếu đăng ký kết quả nghiên cứu

Quyết định thành lập Hội đồng đánh giá nghiệm thu.

V. Kinh phí hoạt động của các Hội đồng

Kinh phí chi cho Hội đồng tuyển chọn đề tài, xét duyệt đề cương và chủ nhiệm đề tài lấy từ kinh phí sự nghiệp khoa học

cấp cho Tổng cục Thống kê (Viện KHTK chi và quyết toán trực tiếp). Kinh phí chi cho Hội đồng đánh giá nghiệm thu lấy từ kinh phí của các đề tài. Chế độ chi cho các Hội đồng nói ở phần trên phải tuân theo qui định chế độ tài chính hiện hành của nhà nước ■